

Ontwerpbeschikking van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

op de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de activiteit Natura 2000 (artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Omgevingswet) van Enexis Netbeheer BV. De aanvraag gaat over het aanleggen van middenspanningskabels, inclusief gerichte boringen en het inrichten van een werkterrein. De werkzaamheden vinden plaats op de percelen kadastraal bekend gemeente 's-Hertogenbosch, sectie K, nummer 2696 en gemeente Vught, sectie M, nummers 284, 287, 289, 392 en 580. De aanvraag is ontvangen op 26 mei 2025.

INHOUDSOPGAVE

ONTWERPBESCHIKKING.....	3
1 Onderwerp.....	3
2 Ontwerpbeschikking	3
PROCEDURELE ASPECTEN	4
1 Aanvraag	4
2 Bevoegd gezag	4
3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure	4
4 Ontvankelijkheid	4
5 Overige regelgeving	4
OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN.....	5
1 Wettelijk kader – Omgevingswet	5
2 Projectbeschrijving	5
3 Mogelijke effecten van het project.....	6
3.1 Oppervlakteverlies	7
3.2 Versnippering.....	8
3.3 Verstoring door geluid	9
3.4 Verstoring door licht	9
3.5 Trillingen.....	10
3.6 Optische verstoring.....	10
3.7 Verstoring door mechanische effecten.....	11
3.8 Verdroging.....	12
4 Conclusie.....	12

ONTWERPBESCHIKKING

1 Onderwerp

Van Enexis Netbeheer BV hebben wij een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning voor de activiteit Natura 2000 (artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Omgevingswet). De aanvraag is ontvangen op 26 mei 2025. De aanvraag gaat over het aanleggen van middenspanningskabels, inclusief gerichte boringen en het inrichten van een werkterrein. De werkzaamheden vinden plaats op de percelen kadastraal bekend gemeente 's-Hertogenbosch, sectie K, nummer 2696 en gemeente Vught, sectie M, nummers 284, 287, 289, 392 en 580. De aanvraag is geregistreerd onder kenmerk Z/253396.

2 Ontwerpbeschikking

Gelet op de bepalingen van de Omgevingswet besluiten wij:

- I. aan Enexis Netbeheer BV de vereiste omgevingsvergunning voor de activiteit Natura 2000, op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e) te **weigeren**. De beschikking wordt geweigerd voor de werkzaamheden op de percelen kadastraal bekend gemeente 's-Hertogenbosch, sectie K, nummer 2696 en gemeente Vught, sectie M, nummers 284, 287, 289, 392 en 580, gelegen in het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'.

PROCEDURELE ASPECTEN

1 Aanvraag

Op 26 mei 2025 hebben wij een aanvraag voor een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e) ontvangen. De aanvraag is van Enexis Netbeheer BV, postbus 6, 8000 AA te Zwolle. De aanvraag is op 4 juli 2025 en 28 oktober 2025 aangevuld. De aanvraag is geregistreerd onder kenmerk Z/253396.

2 Bevoegd gezag

Omdat het project plaatsvindt in de provincie Noord-Brabant zijn wij bevoegd om een beslissing te nemen op de aanvraag. Dit is op grond van artikel 5.10, onder e, van de Omgevingswet. Bij ons besluit betrekken wij ook de gevolgen voor Natura 2000-gebieden buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland.

3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

De aanvraag wordt behandeld volgens de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht staat. Dit komt door de bepaling in de Omgevingswet (artikel 16.65) en het Omgevingsbesluit (artikel 10.24, eerste lid onder j).

4 Ontvankelijkheid

Wij hebben beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Bij de beoordeling zijn de volgende documenten betrokken:

- Aanvraagformulier met kenmerk 20250526 00823 000 van 26 mei 2025;
- Voortoets stikstof met kenmerk 20240249 van 26 oktober 2025;
- Natuurtoets, inclusief passende beoordeling, met kenmerk 20240249 van 11 april 2025;
- Reactie op verzoek om aanvullende informatie van 27 oktober 2025;
- Overzichtstekening beoogde werkzaamheden met kenmerk D.24669 van 6 maart 2025;
- AERIUS-berekening van de beoogde situatie (aanlegfase) met kenmerk RuC2kodZbsL4 van 21 maart 2025.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning is vereist.

5 Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Omgevingswet (voor wat betreft een Natura 2000-activiteit) en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. De Omgevingswet, voor wat betreft de Natura 2000-activiteit en bijbehorende regelgeving zoals de Omgevingsverordening Noord-Brabant zijn gericht op de bescherming van natuur. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of gezondheid.

OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

1 Wettelijk kader – Omgevingswet

Inwerkingtreding Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met deze wet voegt de overheid de regels voor de fysieke leefomgeving samen. De Wet natuurbescherming is opgegaan in de Omgevingswet, met de Aanvullingswet natuur Omgevingswet en het Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet.

Met het ingaan van de Omgevingswet veranderen onder meer de benamingen van wetsinstrumenten. Zo is de benaming voor een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (artikel 2.7, tweede lid) gewijzigd naar een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e).

U kunt meer lezen over gebiedsbescherming onder de Omgevingswet op de volgende website <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/activiteiten-natuur/natura-2000-activiteit/>.

Artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e van de Omgevingswet (hierna: Ow) heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (habitat- en vogelrichtlijngebieden). Op grond van Artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e van de Ow is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren die, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied.

In onder andere artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

Beleidsregel omgevingsrecht Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben de Beleidsregel omgevingsrecht Noord-Brabant (hierna: Beleidsregel) vastgesteld. In deze Beleidsregel worden onder andere voorwaarden gesteld aan extern salderen. Uit jurisprudentie van de Afdeling¹ blijkt daarnaast dat bij de beoordeling van de aanvraag moet worden uitgegaan van de vergunde situatie met de laagste emissie in de periode vanaf de referentiedatum.² Ook dit is vastgelegd in de Beleidsregel.

2 Projectbeschrijving

De aanvraag heeft betrekking op het aanleggen van middenspanningskabels tussen 's Hertogenbosch en Vught, inclusief gerichte boringen en het inrichten van een werkterrein. Hierbij worden een in- en uittredepunt voor de gerichte boringen gerealiseerd. Daarnaast wordt een werkterrein ingericht met rijplaten dat ook als uitlegstrook voor de mantelbuizen gebruikt zal worden die door de gestuurde boring heen getrokken worden. Tijdens de werkzaamheden wordt mogelijk een sloot gedempt met een duiker. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag.

---

¹ O.a. uitspraak van 13 november 2013, 201211640/1/R2.

² Hierbij gelden later verleende vergunningen krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer of Hinderwet of ingediende meldingen op basis van het Besluit melkrundveehouderij milieubeheer, het Besluit landbouw milieubeheer of het Activiteitenbesluit, voor zover hierin een lagere ammoniakemissie is vergund of gemeld, als uitgangssituatie.

3 Mogelijke effecten van het project

Gezien werkzaamheden plaatsvinden in het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek', zijn op dit gebied naast mogelijke effecten van stikstofdepositie als gevolg van de uitstoot van stikstof mogelijk effecten te verwachten van oppervlakteverlies, versnippering, verstoring door geluid, licht en trillingen, optische en mechanische verstoring en verdroging. In de aanvraag wordt ten aanzien van deze aspecten een nadere onderbouwing gegeven. Stikstofemissies zijn alleen aan de orde in de aanlegfase. Tijdens de aanlegfase is sprake van een tijdelijke kleine stikstofdepositie van maximaal 0,3 mol/ha/j. Hiervoor is een voortoets aangeleverd. Effecten van stikstofdepositie als gevolg van de uitstoot van stikstof zijn op grond van deze voortoets op voorhand uit te sluiten.

Het gebied is aangewezen voor de volgende habitatrictlijnsoorten:

- H1059 Pimpernelblauwtje
- H1061 Donker pimpernelblauwtje
- H1134 Bittervoorn
- H1145 Grote modderkruiper
- H1149 Kleine modderkruiper
- H1166 Kamsalamander
- H1831 Drijvende waterweegbree

Uit het beheerplan blijkt dat enkele soorten gevoelig zijn voor verschillende verstoringen:

Tabel 1. Verstoringsgevoeligheid van beschermde soorten volgens het beheerplan van Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'. zg = zeer gevoelig, g = gevoelig, n.v.t. = niet van toepassing

Soort	Storingsfactor						
	Oppervlakteverlies	Versnippering	Geluid	Licht	Trilling	Optische verstoring	Mechanische effecten
Pimpernelblauwtje	zg	zg	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	g	g
Donker pimpernelblauwtje	zg	zg	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	g	zg
Grote modderkruiper	zg	zg	zg	g	zg	g	zg
Kleine modderkruiper	zg	zg	zg	g	zg	g	zg
Drijvende waterweegbree	g	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	g

In het overzicht in het beheerplan ontbreken de bittervoorn en kamsalamander. Er wordt daarom aangenomen dat deze soorten tenminste gevoelig zijn voor alle storingsfactoren.

De werkzaamheden vinden plaats in (potentieel) leefgebied van het pimpernelblauwtje. Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat het pimpernelblauwtje recent via nieuwe kolonisatie zich in de Honderdmorgen heeft gevestigd, binnen het werkgebied. Het donker pimpernelblauwtje is in de afgelopen 5 jaar niet waargenomen binnen het gebied, terwijl de bittervoorn en grote modderkruiper in de afgelopen 5 jaar niet zijn waargenomen binnen 550 meter van het plangebied. De kleine modderkruiper is wel recent waargenomen in de sloten rondom de werkzaamheden. De kamsalamander komt voor in een poel in de Moerputten op circa 500 meter afstand van het werkterrein, met de kanttekening dat de omgeving direct rondom het werkgebied geen geschikt

leefgebied voor de kamsalamander vormt door o.a. open terrein met op de soort prederende vogels en de aanwezigheid van vissen in de watergangen. Afsluitend, de sloten rondom het werkgebied zijn geschikt leefgebied voor de drijvende waterweegbree. Hoewel de soort al meerdere jaren niet in het Natura 2000-gebied is waargenomen, wordt de soort incidenteel nog aangetroffen en doordat de sloten in het gebied door verschillende maatregelen beter geschikt worden voor de soort kan niet uitgesloten worden dat de soort aanwezig is in het geschikte leefgebied rondom het werkgebied.

Effecten op het donker pimperlblauwtje, grote modderkruiper, bittervoorn en kamsalamander zijn op voorhand uit te sluiten, omdat deze niet in de buurt van de werkzaamheden voorkomen.

Het gebied is niet aangewezen voor vogelrichtlijnsoorten. Direct naast het werkgebied ligt wel leefgebied Lg03 Zwakgebufferde sloot.

In het kader van het LIFE+ project '*Blues in the Marshes*' zijn in het Honderdmorgen en het Vlijmens Ven natuurherstelmaatregelen uitgevoerd, waarbij grote delen van het gebied zijn ingericht als blauwgrasland. In 2019 is een vegetatiekartering uitgevoerd op deze nieuw ingerichte blauwgraslandpercelen die in beheer zijn bij Natuurmonumenten. De kartering van 2019 laat zien dat in het Honderdmorgen en het Vlijmens Ven in totaal 37,61 ha aan voor H6410 kwalificerende vegetatietypen voorkomt. Het habitatype H6410 heeft als instandhoudingsdoelstellingen uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit.

De kwalificerende vegetatietypen voor het habitatype liggen ook binnen het werkgebied. Niet al deze vegetatietypen kwalificeren waarschijnlijk als habitatype, omdat het profielendocument een aantal beperkende criteria hanteert. Een vegetatietype wordt alleen tot het habitatype gerekend wanneer het voldoende kenmerkende plantensoorten bevat en niet in mozaïek voorkomt met vegetaties van H7230.

3.1 Oppervlakteverlies

Toelichting

Verlies van oppervlakte betekent dat er minder leefgebied beschikbaar is voor soorten en habitattypen. Dit gaat vaak gepaard met versnippering en meer randinvloeden, waardoor de kwaliteit van het leefgebied afneemt en het gebied gevoeliger wordt voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring en vermessing. Door de verkleining van het leefgebied nemen populatieomvang en genetische variatie af, waardoor de kans op inteelt en uitsterven toeneemt. Zowel soorten als habitattypen kennen daarbij een minimale omvang die nodig is voor duurzaam voortbestaan.

De werkzaamheden vinden plaats in potentieel leefgebied van het pimperlblauwtje. Gezien de recentelijke kolonisatie van de Honderdmorgen is ook niet op voorhand uit te sluiten dat de werkzaamheden ook in actief leefgebied plaatsvinden. Om effecten zoveel mogelijk te mitigeren, zou maaien vanaf half september het beste zijn, wanneer de rupsen de knoppen van de waardplant hebben verlaten en de vliegtijd voorbij is. Deze maatregel is echter voor dit project praktisch niet uitvoerbaar, omdat de werkzaamheden 4 tot 6 weken duren en vanaf begin oktober de waterstand te hoog is om het werk nog uit te voeren. Daardoor is de beschikbare periode tussen half september en begin oktober te kort om de werkzaamheden volledig te realiseren.

Als mitigerende maatregel wordt voorgesteld om direct na het maaimoment door terreinbeheerder Natuurmonumenten dat het dichtst op de uitvoeringsperiode ligt (bij voorkeur nog vóór de rupsfase in juli), rijplaten neer te leggen. Daarmee wordt voorkomen dat zich ter plekke waardplanten ontwikkelen waarin rupsen kunnen gaan leven. Dit veroorzaakt een tijdelijke reductie van het potentiële leefgebied van het pimperlblauwtje. Gezien het feit dat voor het pimperlblauwtje als instandhoudingsdoelstellingen gelden: uitbreiding van de populatie, uitbreiding van de omvang van

het leefgebied en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied, is (tijdelijk) verlies van (potentieel) leefgebied strijdig met de instandhoudingsdoelstellingen van de soort.

Toetsing

Er wordt aangegeven dat, indien tijdens de werkzaamheden verstoring optreedt, de vlinders gemakkelijk kunnen uitwijken naar omliggende, geschiktere leefgebieden. De soort beschikt over voldoende vliegend vermogen en maakt in haar levenscyclus gebruik van een mozaïek aan leefgebieden, waardoor wordt verondersteld dat tijdelijke verstoring of tijdelijk verlies van een deelgebied goed kan worden opgevangen in de populatie. Daarbij wordt ook opgemerkt dat er in de directe omgeving van de werkzaamheden veel geschiktere (minder open) gebieden voor het pimpernelblauwtje aanwezig zijn.

Hiermee is echter niet onderbouwd wat het effect is van het (tijdelijk) verlies aan potentieel, dan wel actief foerageer- en voortplantingsbiotoop, mede gezien het belang van dispersiecorridors voor de soort en het mogelijk wegvallen van een voortplantingscyclus. Daarnaast maakt het pimpernelblauwtje juist gebruik van redelijk grote open percelen, omdat de gastheersoort van de rupsen, de moerassteekmier, zijn nesten vooral op open plaatsen in de vegetatie maakt. Daarmee is niet voldoende onderbouwd dat de omliggende percelen geen potentieel dan wel functioneel leefgebied vormen.

Mochten er onverhoopt toch binnen het werkgebied eieren worden afgezet, dan wordt verondersteld dat dit ook geen structurele gevolgen voor de populatie heeft. Het werkgebied staat in de winter grotendeels onder water, waardoor eieren, rupsen en de bijbehorende mierenpopulaties daar niet kunnen overleven. Hiermee wordt onderbouwd dat het werkgebied niet functioneert als duurzaam voortplantingsgebied en dat het tijdelijk verlies van leefgebied op deze locatie geen effect heeft op de populatiegrootte of -dynamiek. Desalniettemin gaat dit voorbij aan het feit dat de Honderdmorgen recentelijk is gekoloniseerd en is hiermee niet aangetoond dat het (tijdelijk) verlies van het werkgebied als (potentieel) rust- en foerageergebied geen significante negatieve effecten zal veroorzaken. Feit is dat de kolonisatie van nieuwe leefgebieden een kernopgave voor de soort blijft en dit recentelijk nog in de Honderdmorgen heeft plaatsgevonden, dat de populatie erg kwetsbaar is met een zeer klein verspreidingsgebied en dat het (tijdelijk) ongeschikt maken van (potentieel) leefgebied niet past binnen zowel deze opgaven als de instandhoudingsdoelstellingen.

Voor de kleine modderkruiper gaat er geen leefgebied (tijdelijk) verloren. Significante effecten zijn daarom voor deze soort uit te sluiten.

De kwalificerende vegetatietypen voor habitatype H6410 liggen binnen het werkgebied. Er is niet onderbouwd dat significante negatieve effecten, in licht van de instandhoudingsdoelstellingen, door oppervlakteverlies op habitatype H6410 zijn uit te sluiten.

Conclusie

Hiermee is onvoldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn vanwege oppervlakteverlies voor het pimpernelblauwtje en habitatype H6410. Voor de kleine modderkruiper zijn significante effecten wel uit te sluiten.

3.2 Versnippering

Toelichting

Als leefgebieden te klein worden of onderling slecht bereikbaar zijn, neemt de overlevingskans van populaties af, wat kan leiden tot veranderingen in de soortensamenstelling en het gehele ecosysteem. Vooral soorten met een klein verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond

verplaatsen en soorten met een grote ruimtebehoefte zijn gevoelig voor versnippering, die door barrières zoals wegen en spoorlijnen ook extra sterfte kan veroorzaken. Tijdens de werkzaamheden wordt de sloot ten noorden naast het werkgebied tijdelijk gedempt, waardoor de verbinding tussen verschillende delen van het slotennetwerk tijdelijk wegvalt.

Toetsing

Er zal een duiker aangebracht worden om de verbinding tussen de sloten intact te houden. Hierdoor blijft het gehele slotennetwerk bereikbaar voor aquatische soorten.

Conclusie

Hiermee is voldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn vanwege versnippering.

3.3 Verstoring door geluid

Toelichting

Tijdens de werkzaamheden worden machines ingezet die geluid veroorzaken, zoals vrachtwagens, een boormachine, een mobiele graafmachine en een recyclingunit. Volgens de specificaties van de te gebruiken werktuigen betreft het hoogste bronvermogen 100 dB(A), vanwege de graafmachine.

Toetsing

De kleine modderkruiper is op een afstand van maximaal 283 meter van het werkgebied waargenomen.

Geluid weerkaatst op water, waardoor vissen een veel kleinere verstoringafstand hebben dan soorten op het land. Daarnaast worden de werkzaamheden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode voor vissen (buiten de paai-/voortplantingsperiode, die van april tot en met juni loopt) en zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor vissen.

Overige soorten komen niet voor binnen de verstoringende invloed van geluid of zijn niet gevoelig voor verstoring voor geluid.

Conclusie

Hiermee is voldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn vanwege verstoring door geluid.

3.4 Verstoring door licht

Toelichting

Kunstmatige verlichting in de nachtelijke omgeving kan het natuurlijke gedrag van dieren verstoren, zoals vermijding van verlichte delen van het gebied, waardoor de effectieve draagkracht van het leefgebied afneemt. Andere soorten worden juist door verlichting aangetrokken, wat natuurlijk foerageer- of vluchtgedrag verstoort.

Toetsing

Er wordt enkel overdag gewerkt. Er is geen sprake van nachtelijke verlichting.

Conclusie

Hiermee is voldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn vanwege verstoring door licht.

3.5 Trillingen

Toelichting

Trillingen in bodem en water door menselijke activiteiten, zoals boren en heien, kunnen het natuurlijke gedrag van soorten verstoren en ervoor zorgen dat individuen (tijdelijk of permanent) uit hun leefgebied verdwijnen, al is het exacte effect nog weinig bekend. Tijdens de werkzaamheden wordt een boorinstallatie gebruikt waarvan de trillingen tot tientallen meters reiken, waardoor potentieel leefgebied van habitatsoorten binnen deze verstoringssafstand kan vallen en hun aanwezigheid daar niet kan worden uitgesloten.

Toetsing

De enige soorten die gevoelig zijn voor trillingen, zijn de kleine en de grote modderkruiper; beide zijn aquatische soorten. Door de zachte bodem (beekeerdgronden met leemarm en zwak lemig fijn zand) wordt een groot deel van de trillingen geabsorbeerd, waardoor de verstoringssafstand te klein blijft om een significant storend effect te hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Bovendien vinden de werkzaamheden plaats buiten de meest kwetsbare periode voor vissen (de paaiperiode van april tot en met juni) en zijn er voor aquatische soorten voldoende uitwijkmogelijkheden. Daarom worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor vissen verwacht als gevolg van trillingen.

Conclusie

Hiermee is voldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn vanwege verstoring door trillingen.

3.6 Optische verstoring

Toelichting

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Dit kan verstoring van het natuurlijke gedrag van de in het gebied aanwezige soorten tot gevolg hebben, bijvoorbeeld door verhoogd angst- of vluchtgedrag. Doordat de werkzaamheden in het gebied plaatsvinden, zullen deze gedurende de gehele werkperiode optische verstoring (kunnen) veroorzaken.

Toetsing

Voor veel niet-vogelsoorten is de verstoringssafstand niet bekend. Bij vogels ligt de maximale verstoringssafstand op circa 550 meter; bij niet-vogelsoorten zal deze afstand lager zijn. Het pimperlblauwtje is gevoelig voor optische verstoring, is waargenomen op maximaal 300 meter van het werkgebied, en de werkzaamheden vinden plaats in potentieel, dan wel leefgebied van het pimperlblauwtje. Er is niet onderbouwd dat significante negatieve effecten door optische verstoring op het pimperlblauwtje zijn uit te sluiten.

Optische verstoring van de kleine modderkruiper is niet aannemelijk, omdat de soort in sloten leeft, van waaruit de werkzaamheden niet visueel waarneembaar zijn.

Conclusie

Hiermee is onvoldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn vanwege optische verstoring voor het pimperlblauwtje.

3.7 Verstoring door mechanische effecten

Toelichting

Mechanische effecten zijn verstoringen zoals betreding, golfslag en luchtwervelingen door menselijke activiteiten, die vaak tegelijk optreden met geluid, licht en trillingen. Deze kunnen leiden tot verandering van het habitatype en tot verstoring of sterfte van dieren, bijvoorbeeld door recreatie, scheepvaart (golfslag langs oevers) en windmolens (vogelsterfte), afhankelijk van de kwetsbaarheid van het habitat.

De werkzaamheden vinden in het gebied plaats, dus het gebied zal veelvuldig betreden worden. Bij de werkzaamheden wordt daarnaast een werkterrein ingericht waarbij rijplaten worden aangelegd in potentieel, dan wel actief leefgebied van het pimpernelblauwtje. Daarmee wordt voorkomen dat zich ter plekke waardplanten ontwikkelen waarop eitjes afgezet kunnen worden en rupsen kunnen ontwikkelen. Daarnaast wordt een oprit aangelegd waarbij mogelijk schade aan de drijvende waterweegbree wordt veroorzaakt.

Toetsing

Er wordt beargumenteerd dat, omdat er geen beschermde habitattypen aanwezig zijn in het werkgebied, tijdelijke negatieve mechanische effecten op habitattypen zijn uitgesloten. Potentieel leefgebied van habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vegetatietypen voor habitatype H6410 komen wel voor in het werkgebied, waardoor effecten op deze vegetaties en soorten niet kunnen worden uitgesloten.

Er wordt verondersteld dat er geen permanente verstoring door mechanische effecten optreedt en dat de effecten daarom niet significant zijn, omdat het om tijdelijke maatregelen gaat en het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt hersteld naar de Ausgangssituatie. Er is echter niet onderbouwd wat het effect van de verstoring op de populatie en populatiedynamiek van het pimpernelblauwtje is, noch wat de langetermijneffecten van de verstoring zijn. De aanwezigheid van het pimpernelblauwtje binnen het werkgebied kan bovendien niet worden uitgesloten, waardoor er een kans is op verwonding of sterfte van individuen. Er wordt verondersteld dat deze kans zeer klein is, maar het is niet nader onderbouwd dat verwonding of sterfte van individuen kan worden uitgesloten of anderszins niet-significant is.

De exacte locatie van de oprit, die toegang biedt tot het werkterrein voor zware voertuigen en werktuigen, is nog niet vastgesteld. Kort vóór de aanleg van de oprit brengt een ecooloog de aanwezigheid van drijvende waterweegbree in kaart; op locaties waar deze soort voorkomt, wordt geen oprit aangelegd. Indien er hierdoor onvoldoende ruimte is, kan de soort op de plek met de laagste dichtheid worden uitgegraven en verderop langs de oever of sloot worden verplant. Individuele planten worden onder ecologische begeleiding handmatig verplaatst zodat er geen schade optreedt. De verplaatsing bedraagt slechts enkele meters en de plant wordt in dezelfde watergang teruggezet. Er is derhalve geen sprake van veranderde omstandigheden voor de plant. Na afronding van de werkzaamheden worden de dam en duiker verwijderd en worden sloot en oever hersteld.

De kwalificerende vegetatietypen voor habitatype H6410 liggen binnen het werkgebied. Er is niet onderbouwd dat significante negatieve effecten, in licht van de instandhoudingsdoelstellingen, door mechanische effecten op habitatype H6410 zijn uit te sluiten.

Conclusie

Hiermee is onvoldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op het pimpernelblauwtje en habitatype H6410 vanwege mechanische effecten. Voor de drijvende

waterweeg is wel voldoende onderbouwd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn vanwege mechanische effecten.

3.8 Verdroging

De aanvrager geeft aan dat er tijdens de werkzaamheden geen (grond)water wordt onttrokken. Er wordt daarnaast ook geen bemaling aangevraagd. Effecten door verdroging zijn derhalve uit te sluiten.

4 Conclusie

Wij zijn van plan de gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet, voor de activiteit Natura 2000 (artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e), te weigeren.

Wij concluderen dat de aangevraagde activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk significante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'.